

Met Lijf en Ziel

Eerder verschenen:

Meisje aan de Overkant

De Parisienne

André Van Butsel

Met Lijf en Ziel

VERHALENDBUNDEL

Copyright © 2023 André Van Butsel
Omslagontwerp: André Van Butsel
Beeld auteur: Ingrid De Buyst
Zetwerk: André Van Butsel
Beeld cover: Shutterstock Inc.
Druk: Brave New Books - 2023
Uitgever: André Van Butsel

www.andrevanbutsel.be
www.facebook.com/andre.vanbutsel
www.linkedin.com/in/andré-van-butsel

Verhalenbundel
ISBN print 9789464803761
ISBN e-book 9789464803778
NUR 303
BISAC FIC029000
D/2023/André Van Butsel, uitgever

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Ondanks alle aan de samenstelling van dit boek bestede zorg kan de uitgever noch de auteur aansprakelijk worden gesteld voor eventuele schade die het gevolg is van enige fout in deze uitgave. Dit is een fictief verhaal. Alle overeenkomsten tussen bestaande personen en personages, gebeurtenissen en achtergronden, evenals iedere vorm van herkenning in dit boek berusten daarom op louter toeval.

“Sommige mensen doen alles verkeerd. Hoe moet ik het uitleggen? Ik bedoel, er zijn mensen die alles tegen hebben – niet maar een paar dingen, maar echt alles – en toch goed op hun pootjes terechtkomen.”

...

“Bij sommige mensen loopt het anders. Zij gaan niet weg maar je wou dat ze dat hadden gedaan. Voor hun eigen bestwil, zou je kunnen zeggen.”

Alice Munro – *Trots*, kort verhaal uit *Lief Leven*.

“Sjoba had het licht uitgedaan. Ze liep terug naar de tafel en ging zitten, en even later ging Sjoekoemar bij haar zitten. Ze huilden samen om de dingen die ze nu wisten.”

Jhumpa Lahiri – *Een tijdelijk ongemak*, titelverhaal uit de verhalenbundel met dezelfde naam.

Voor Ingrid, Nils, Maaïke, Lotte en Ellie

Voorwoord

U hebt alweer een boek in handen van mij. Mooi is dat. Een verhalenbundel nog wel. Niet meteen het geliefde proza van veel lezers. Toch is het korte verhaal het begin van alles. In onze wieg kregen we al sprookjes te horen. Later leerden we opstelletjes schrijven. Heel wat grote schrijvers zijn beroemd en berucht om hun korte verhalen: Edgar Allan Poe, Franz Kafka, Anton Chekhov, Ernest Hemingway, Raymond Carver en Alice Munro. De laatste won er zelfs de Nobelprijs mee.

Een waarschuwing voor wie mij persoonlijk kent: dit is fictie, verzonnen, uit mijn duim gezogen. Ik kruip in de huid van kinderen en koeienmeiden, boerinnen en bajesklanten, artsen en amazones, moordenaars en slachtoffers, abdijpaters en vechtersbazen, hemeltoeristen en wraakengelen, vrouwen die een eitje te pellen hebben met hun mannen, mannen die een eitje te pellen hebben met zichzelf. Verhalen die u zullen ontroeren, doen glimlachen, doen gruwen en doen nadenken. Een bonte polyfonie met één rode lijn: van elk personage is een hoek af.

Ik heb geen pretenties. Mijn verhalen zijn voor iedereen. Sommige lezers zullen een diepere betekenis ontdekken, andere gewoon leesplezier. Ik ga tientallen jaren vooruit en honderden jaren achteruit. Ik presenteer u een menukaart waarin ik verschillende genres aftast: thriller, fantasy, reality, history, horror, magie, sprookje en romance. En net als bij een menukaart

waarbij je van het ene gerecht meer houdt dan van het andere, zal je als lezer van het ene verhaal meer houden dan van het andere. Maar weet dat ik als een topchef elk verhaal met lijf en ziel heb geschreven, met maar één doel, beste lezer: u een aangename leeservaring bieden.

Veel leesgenot.

De Notaris

Er woedde een oorlog in de herberg van Hilaire en Elodie. De vijandelijkheden waren al vroeg in de ochtend begonnen toen de jongste van zes dochters, net geen twintig, had bekend dat haar lichtjes aangezette buik niets te maken had met de hardnekkige winderigheid waar ze al weken over klaagde, maar alles met een hitsig moment tussen twee steunberen van het romaanse kapelletje op de heuvel achter de herberg. Aldaar had ze haar ongereptheid prijsgegeven, op haar rug in het gras, rokken onder de kin, kuiten op de schouders van een jongmens uit de stad. De dader, een snoeshaan van goeden huize (afgaande op zijn stijve kleertjes en gedistingeerde maniertjes) was enkele weken eerder op aanraden van een paar vrienden afgezakt naar plattelandsherberg *Onder den Toren* omdat, zo zeiden die vrienden, er zes huwbare deernen woonden waarvan de jongste, Tilly, een betoverende schoonheid bezat en maagdelijk onaangeroerd was. De jongeman had de slanke brunette met de guitige ogen weten te verleiden, wat op een uitzonderlijk warme avond in april was uitgelopen op voornoemde wellustigheden. De details van deze spijtige misstap had Tilly wijselijk achterwege gelaten voor haar vader, maar de gevolgen had ze niet langer kunnen verbergen.

Hikkend en snikkend stond ze te friemelen aan haar blauwwit gestreepte schortje met kanten boordjes, op het punt om de keukenvloer onder water te zetten.

‘Je bent verdomme al de tweede,’ briede Hilaire, haar vader, wiens hangsnor trilde als het deksel op een ketel kokend water. Hij schopte met een klomp tegen een door houtwormen aangetaste poot van de keukentafel, waarop de poot brak, de tafel een reverentie maakte en de kan verse koffie op de vloer belandde.

‘Ik kon er niets aan doen,’ snikte Tilly, met de voeten in de dampende koffie.

‘Jawel! Je benen dichtknijpen!’

Het was Elodie, de moeder van Tilly, die de gemoederen wist te bedaren. ‘Hilaire, ga de varkens voederen, ik hoor de biggen krijsen tot hier.’

Hilaire trok godverdommend naar zijn varkens, alzo de rest van het schaarse keukenmeubilair vrijwarend van de teloorgang.

‘Wat moet ik doen, mama?’ vroeg Tilly.

‘Hou je van Leopold?’

Ze knikte.

‘Hij van jou?’

Ze trok de schouders op. ‘Ik heb hem niet meer gezien sinds ... sinds ...’

Elodie rolde met de ogen. ‘Altijd hetzelfde liedje.’

‘Zijn vader is notaris,’ zei Tilly.

Elodie haar gezicht fleurde op. ‘Nog een geluk, mijn kind. Je moet zo snel mogelijk trouwen. Morgen ga je met vader naar de stad.’

Hilaire, opgelucht dat Tilly’s aanstaande de zoon was van Raymond de Stockhove-Janseghers, een schatrijke aristocratische notaris met een stamboom tot in de zestiende eeuw en connecties

tot in het parlement, maande Tilly om zich proper te wassen en haar beste kleren aan te trekken.

Tilly kwam voor de dag met een blauwgrijs nauwsluitend strompelkleedje tot op de kuiten, daarover een gehaakte sjaal en op de zedige knot een wit kanten mutsje. Aan de voeten de lakschoenen van Elodie die twee maten te groot waren. Hilaire hees zich in zijn driedelig zwart flanelen trouwkostuum, met daaronder een wit gesteven hemd met hoge boord en vlinderstrik. Hij smeerde net genoeg reuzel in zijn snor om er twee perfecte krulletjes in te draaien. Hij zette een gespikkelde klepmuts op, spande Igor, het Brabants trekpaard, voor de kar en vertrok samen met Tilly en haar zus Lucy hotsebotsend naar de stad.

Ze stopten voor het vier verdiepingen tellende herenhuis van de notaris. Hilaire keek vol ontzag naar de bakstenen gevel met meerdere balkons, waterlijsten, smeedwerk, gesculpteerde sluitstenen en glas-in-loodramen. Door de massieve dubbele voordeur kon een paard met kar.

Hilaire en Tilly stapten af, Lucy bleef achter bij Igor.

De knal van de deure klopper weergalmde door de verlaten straat. Een norse dienstmeid deed open. Ze bekeek het tweetal met de neerbuigende mengeling van botheid en hoogmoed van mensen die meenden enige waardigheid te mogen ontlenen aan de welstand van hun broodheer. ‘Waarvoor is het?’

‘Een zeer spoedeisende zaak aangaande de zoon van meneer de notaris.’

‘Monsieur laat niemand binnen zonder afspraak.’

‘Monsieur zal straks iemand buitengooien zonder afspraak als hij hoort dat een belangrijke bezoeker de deur werd gewezen.’

De dienstmeid liet hen binnen. ‘Ga hier zitten,’ commandeerde ze, met een gezicht alsof ze twee melaatsen op bezoek had.

Hilaire en Tilly betraden de inkomhal en namen plaats op een witleren bank. Ze keken zich de ogen uit op het twinkelende firmament van kroonluchters, de buitensporige bloemenfiguren in de mozaïekvloer, de plafondhoge dubbele deuren en de magistrale trap. Hilaire, de pet dubbelgevouwen in de hand, voelde zich een drol in een pispot.

Op een bijzettafeltje lag het weekblad *De Nieuwe Vlaamsche Illustratie* van zondag 5 juli 1914, met de ronkende kop: ‘*De vreeselijke moordaanslag op Aartshertog Frans Ferdinand van Oostenrijk en diens gemalin*’, met statige foto’s van het onfortuinlijke echtpaar.

Een deur zwaaide open en een rijzige man met een perfect getrimd snorretje en dito puntbaardje kwam naar buiten. Hij traketeerde het tweetal op een stralende glimlach. ‘Goeiedag mijn beste man, met wie heb ik de eer?’

‘Hilaire Mansfeldt.’

‘En wie mag deze schitterende korenbloem wel zijn?’

‘Mijn jongste dochter Tilly waarover ik graag met u ...’

Op dat moment zwaaide de voordeur open en een man met kepie en uniform kwam naar binnen met in zijn spoor twee voorname dames. Buiten stond een Ford T te pruttelen. De jongste van de twee, een perfect zandloperfiguurtje en een taille zo dun als een pijpensteel, om het hoofd een kunstig gedrapeerde zijden tulband, verdween hoogmoedig door een van de hoge deuren. De oudere dame, in een donkerblauwe japon van ruisende tafzijde, voorzien van een strohoed met voile, zeilde hoogst verontwaardigd tot vlak voor de notaris. ‘*Mon cher* Raymond, er staat hier een monster van een boerenpaard *kaká* te doen vlak voor onze deur waardoor Prosper niet kon parkeren omdat die boerentrien het vertikt om plaats te ruimen.’

‘Hoe ben je dan uitgestapt, mijn lieve Bérénice?’

‘Prosper heeft zich wel tien meter ver moeten parkeren. Ik heb die hele afstand terug moeten lopen.’

‘Inderdaad een flinke voetreis, Bérénice, je zal wel vermoeid zijn.’

Madame Bérénice fronste boosaardig de wenkbrauwen en kwakkelde als een gekrenkte knobbelgans de trap omhoog. De chauffeur spoedde zich naar buiten.

‘Volgt u mij, meneer Mansfeldt,’ zei de notaris.

Hilaire en Tilly volgden de heer des huizes naar een ruim salon met een glanzend geboend parket, volgestouwd met fauteuils in schreeuwerige kleuren. Het tweedelige glas-in-loodraam aan de straatkant toonde een smachtend koppel in oosterse gewaden en in de vier hoeken van het vertrek stonden Egyptische zuilen die volgens Hilaire alleen dienden om indruk te maken.

De notaris plofte neer achter een kolossaal bureau met houtsnijwerk. Tilly en Hilaire namen plaats op een bruinleren stoel.

‘Wat heb je in de aanbieding mijn beste man? Hooiwas, nagras, meubels, koebeesten, akkergerief, labeurgetuig?’

‘Om heel eerlijk te zijn, meneer de notaris, mijn dochter Tilly.’

De notaris zette verwonderd een pince-nez op om de koopwaar in ogenschouw te nemen. Zijn ogen bleven rusten op Tilly’s opbollende buikje.

‘Ach, toch niet weer Leopold,’ zei hij teleurgesteld, en nam het knijpbrilletje af.

Tilly barstte uit in tranen.

‘Mijn beste meneer Mansfeldt, mag ik Hilaire zeggen? Ik heb al honderd keren tegen mijn losbandige zoon gezegd dat hij er, excuseer de woorden juffrouw, een knoop moest inleggen. Ik ben zijn zwelgerijen beu en heb hem naar het leger gestuurd. Naar het schijnt komt er oorlog.’

‘Het spijt me dat te horen, meneer.’

Tilly leek te gaan flauwvallen.

‘Precies. Den Duits denkt dat hij zich alles mag permitteren, maar onze soldaten staan klaar om het vaderland met hand en tand te verdedigen. Mijn zoon is officier in het fort van Walem.’

De notaris haalde honderd frank uit zijn geldbuidel. ‘Dit zal helpen om de nood voor het kind te lenigen.’

‘Ik hoef uw geld niet, meneer. Kom Tilly, we gaan naar huis.’

Twee jaar later verscheen een broodmagere man in herberg *Onder den Toren*. Hilaire, die net acht biggen ter wereld had geholpen, vroeg wat hij wilde drinken.

‘Een bruintje,’ antwoordde de man, wiens verschoten hoed vol mottengaten zat. Hij zag bleek en de rafelige kleren, die ooit duur moesten zijn geweest, wapperden als lompen rond zijn knokige lijf. De broze baard was lang en grijs en de onverzorgde snor hing treurig halfstok langs zijn mondhoeken.

‘Kent u me nog, meneer Mansfeldt?’

Hilaire zijn mond viel open van verbazing toen hij de man herkende als notaris de Stockhove-Janseghers.

‘Meneer de notaris?’

‘Jawel, mijn beste Hilaire. De tijden zijn veranderd nietwaar?’

Een klein guitig kereltje vloog vanuit de keuken het café binnen, gevolgd door Tilly. ‘Leo, hier!’

‘Dag Leo,’ zei de notaris, en stak zijn hand uit.

Het jongetje verschool zich achter Tilly’s rokken.

Een traan kroop langs de notaris zijn neus in zijn smoezelige snor. ‘Mijn zoon Leopold is gesneuveld tijdens het beleg van Antwerpen. Eén granaat, mijn beste Hilaire, één granaat van de dikke Bertha van den Duits, recht in de kruitkamer, was

voldoende om het fort van Walem van de kaart te vegen, samen met mijn zoon. Kan je dat geloven?’

Hilaire knikte. Hij had de verhalen gehoord. De knal was tot in Antwerpen voelbaar geweest.

Tilly streelde het hoofdje van de kleine Leo. Tranen rolden over haar wangen. De notaris legde een muntstuk op tafel. ‘Ik vond het mijn plicht om jullie op de hoogte te brengen van deze droevige gebeurtenis.’ Hij stond op. Het kostte hem zichtbaar moeite om zijn ogen af te wenden van een gerookte ham en een trits droge worsten aan een haak in het plafond.

‘Wacht, meneer de notaris’ zei Hilaire. Hij gaf het muntstuk terug. Hij trok enkele worsten los, sneed een plak hesp af, wikkelde alles in een krant en gaf het pakketje aan notaris Raymond de Stockhove-Janseghers, die het dankbaar aannam.

Het ondergrondse kasteel

‘Wat een rund. Op een plaats voor gehandicapten parkeren doe je niet.’ Amanda nam een flinke hap uit het zwaantje. Boven haar vlezige lippen zat een slagroomsnor.

‘Andersvaliden,’ zei Sigi.

‘Mij eender. Audirijders zijn hufters.’

‘Maak je niet druk om mij.’

‘Waar zijn de parkeerwachters als je ze nodig hebt? Ik bel de politie.’

‘Amanda, hou op. Ik wil geen problemen.’

De tearoom zat tjokvol op de eerste dag van het lenteverlof en het lawaai en geruzie van de aanwezige kinderen klonk Sigi in de oren als een bataljon drilboren. Amanda volgde haar getormenteerde blik. ‘Een verdomd pretpark is het hier. Kom je eens lekker ontspannen en dan zit het hier vol jankers.’ Ze ging verder met het vierendelen van het gevleugelde soesje.

Sigi nipte dromerig van haar koffie en schoof haar onaangeroerde bordje tompoes weg. ‘Hier, neem deze ook maar.’

‘Je moet meer opkomen voor jezelf. Aan je gezondheid denken.’

De tompoes volgde gezwind het zwaantje. Sigi vroeg zich af waar haar vriendin de gebakjes bleef proppen. Straks zweette ze slagroom. ‘Misschien moet jij dat ook eens doen.’

Amanda, de mond vol, mummelde: ‘Ik weet het, schat, maar het is zo vreselijk lekker. Weet je wat? Ik stop een brief onder zijn ruitenwisser.’

‘Ik wil geen ruzie om een parkeerplaats.’

‘Anders staat hij er volgende week opnieuw.’

‘Je denkt dat het een *hij* is.’

‘Natuurlijk is het een *hij*. Vrouwen rijden niet in kutbakken.’

Amanda veegde met een servet de slagroom van haar mond, gluurde samenzweerderig de gelagzaal rond en fluisterde: ‘Misschien zit hij hierbinnen.’

‘Ik betwijfel het.’

Amanda scharrelde in het puin in haar handtas tot ze een pen en een stukje papier vond en schreef: *Volgende keer steek ik je banden plat.*

Sigi keek vol weezin toe. ‘Amanda, *please*.’

‘Je bent veel te braaf, je moet opkomen voor je rechten.’

Sigi stond op en viel duizelig terug op de stoel.

‘Gaat het?’

‘Jawel. Geef me een minuutje.’

Even later stonden ze op, rekenden af en gingen naar buiten. Amanda legde het briefje op de voorruit van de Audi en knalde er een ruitenwisser bovenop. ‘Ziezo, hopelijk komt de boodschap aan.’

‘Zie ik je volgende week?’

‘Nee, ik moet al weken naar moeder toe, straks onterft ze mij.’

Ze kusten elkaar op de wang. Sigi liep naar haar wagen honderd meter verder. Haar longen schuurden. Ze plofte neer achter het stuur en vertrok. Bij het passeren van de tearoom zag ze hoe een man het briefje vanonder de ruitenwisser van de Audi trok. In een kinderlijke reflex claxonneerde ze, als protest tegen

zijn wangedrag. Zijn verwonderde blik stierf weg in haar achteruitkijkspiegel.

Thuis ging ze uitgeput op de sofa liggen, keek naar de bombastische rozetten aan het plafond, haar gedachten bij moeder en de leegte die was ontstaan na haar dood. Tranen siepelden uit haar ooghoeken. God, wat miste ze haar broze moedertje dat alles had gegeven voor haar zorgenkindje. Tot ze zelf ziek was geworden. De rollen waren ineens omgedraaid en Sigi had alles terug gegeven. Met eindeloos geduld had ze haar wegwijnende moeder gevoed, verzorgd, verpleegd. Ondanks alle toewijding in haar eigen zieke lijf had ze machteloos moeten toezien hoe het besje was weggeteerd en verschrompeld tot een asgraauw rozijntje. De beslommeringen van de begrafenis en de dagen erna waren een marteling geweest. Notaris Fournier, vrijgezel en vriend des huizes, had haar bijgestaan. De man had de nalatenschap in orde gebracht, de successierechten afgewerkt en alle geldzaken geregeld. Sigi was vertwijfeld achtergebleven in de eeuwenoude villa, steenrijk maar in haar ziel straatarm.

Vermoeid slenterde ze naar haar kamer. Ze bleef staan voor de kleerkastspiegel waar ze troosteloos werd aangekeken door het wassen beeld dat ze was geworden, een fantoom met een melkwitte huid en een oudmodisch kapsel van grootmoeders op gekartelde sepiafoto's. Ze ontwarde de knellende wrong en schudde haar haren los. Ooit was ze trots geweest op de ravenzwarte lokken die tot haar middel reikten. Nu zaten ze vol zanderige strengen grijs. Amanda dramde maar door over een make-over, een moderne snit, een nieuwe outfit, een deftige man. Sigi kon het niet opbrengen. Make-overs hoorden thuis in goedkope realityshows. En deftige mannen had ze al lang afgeschreven.

Ze hees zich loom in een training en bijhorende hoodie. Ze sloeg de kap over haar hoofd, wat een knus gevoel gaf, want het was altijd klef in huis. Ze knipte de tv aan, opende Netflix en scrolde door de onuitputtelijke stroom fantasie, spanning, avontuur en romantiek. Ze keek naar een film die haar kortstondig wegvoerde uit haar verstikkende ellende. Na de film ging ze naar bed, met een heetwaterkruik als gezelschap. Ze nam een boek van haar nachtkastje. Na een paar bladzijden warrelden de woorden in haar schoot. Ze doofde het licht en begroef zich onder het laken dat voelde als een theaterdoek over alweer een nutteloze dag in een waardeloos schouwtoneel.

De voorbehouden parkeerplaats was vrij. Sigi plaatste de parkeerkaart achter de voorruit. In de tearoom was de rust teruggekeerd. Ze bestelde een espresso en een Saint Honoré-gebakje. In afwachting beantwoordde ze WhatsApp-berichtjes van Amanda bij wie de vijandelijkheden tijdens het bezoek aan haar moeder afstevenden op een Griekse tragedie.

‘Mag ik?’

Ze keek omhoog in de lichtgrijze ogen van een man, die zonder een antwoord af te wachten plaats nam tegenover haar. Ze keek hulpeloos in het rond en was opgelucht met de komst van het gebak en de espresso.

‘Wat mag het voor u zijn, meneer?’ vroeg de dienstster.

‘Hetzelfde,’ antwoordde hij.

Geïrriteerd omdat de man zo onbeschaamd haar ruimte was binnengedrongen, leunde ze achterover. Hij zag er nochtans goed uit, zonnebankbruin, kort haar, vriendelijke kuiltjes in de mondhoeken. Het maatpak met lichtblauw hemd en donkerblauwe das oogde eenvoudig modieus. Hij kon een Boeingpilot zijn.

‘Bent u de dame die de banden van mijn wagen gaat slopen?’

De Audi-man! Ze wilde wegduiken onder tafel.

Op het gezicht van de man verscheen een glimlach. ‘Ik vond het best grappig.’

Ze vatte moed. ‘U stond op een parkeerplaats voor andersvaliden.’

‘Sorry daarvoor. Ik had haast en merkte het pas bij het instappen.’

‘Hoe kan zoiets u ontgaan?’

‘Ik maak het goed.’

‘Hoe dan?’

‘Ik trakteer.’

‘Ik heb zelf genoeg geld.’

Hij leunde glimlachend voorover. ‘Ben je altijd zo minzaam?’

Ze rook zijn deodorant en voelde zich stom omdat ze zelf geen vleugje parfum op had. ‘U hebt geen idee.’

‘Je koffie wordt koud.’

Ze kruiste de armen. ‘Ik wacht wel op die van u.’

‘Je mag me tutoyeren hoor.’

‘Ik probeer beleefd te blijven.’

Hij lachte alweer. In zijn ogen dansten vuurvliegjes. ‘Je hebt helemaal gelijk.’

‘Waar moest je zo haastig naartoe?’

‘Naar een klant in de buurt.’

De dienstster bracht zijn koffie en gebak. Hij nam het vorkje en stak het omhoog. ‘Smakelijk.’

Ze stak een stukje gebak in haar mond. Het schijfje karamel knerpte onbeleefd tussen haar tanden. Ze glimlachte gegeneerd, tot ze hetzelfde geknetter hoorde in zijn mond. Ze moesten lachen.

‘Wat doe je voor werk?’ vroeg ze.

‘Geldzaken.’

‘Zoals?’

‘Verzekeringen, geldplaatsingen, beleggingen.’

‘Klanten met geld.’

‘Inderdaad.’

‘Kan je daarvan leven?’

‘Je bent niet alleen erg beminnelijk maar ook erg grappig.’

Ze bloosde, als een dertienjarig bakvisje dat een complimentje kreeg van de knapste jongen van de klas.

‘Lekker hoor dit gebakje.’

‘Specialiteit van het huis. Jouw das lust het ook.’

Hij knipperde met de ogen voor hij het begreep. Met zijn servet veegde hij het toefje slagroom weg. Er bleef een vlek achter.

Hij kwam zijn belofte na en betaalde. Hij vroeg of ze zin had in iets sterkers.

Ze twijfelde, dacht aan haar gezondheid. ‘Mij goed.’

Te voet kuierden ze naar het *grand-café* op de markt. Hij opende de deur en liet haar voorgaan. Ze was er jaren niet geweest, in dit prachtige café dat leek op een tijdscapsule uit een lang vervlogen interbellum. De donkerbruine toog, de eikenhouten lambriseringen, de jachttaferelen in faience, de zuilen met rozen en bladranken omarmden haar als een verloren gewaande minnaar. Ze voelde zich op slag honderd jaar jonger.

Ze dronk Amaretto, hij gin. Ze discussieerden over elkaars passies voor film, boeken, antiek. Ze raakte in de ban van zijn oprechte interesse en ontwapenende charme zonder ongepaste vragen naar de reden van de parkeerkaart. Af en toe ging ze de neus poederen, de eerste keer om een tabletje Medrol te slikken, daarna om het puffertje te gebruiken dat haar overal vergezelde. Ze gluurde in de spiegel. Zag deze man iets in dit bleke schepsel? Natuurlijk niet. Komaan Sigi. Stel je maar niets voor.

Tegen de avond bracht hij haar naar huis. Haar Mini bleef achter voor de tearoom. Ze zou 's anderendaags een taxi nemen om hem op te halen. Hij gaf zijn kaartje. Laurens Morel stond erop. Ze keek hem na tot hij afsloeg aan het kruispunt verderop.

Ze belde Amanda met de uitvlucht dat ze ziek was. Daarna belde ze hem, of hij zin had om samen te dineren. Dat had hij, op vrijdag. Ze bezocht de kapster en kreeg een modieuze bob in acajou met highlights. Ze kocht in haar vaste boetiek enkele fleurige spulletjes en liet zich op vrijdagvoormiddag in het schoonheidssalon verwennen met een manicure en een discrete make-up.

Hij haalde haar thuis op. 'Waar naartoe?' vroeg hij.

'Liefst ergens buiten de stad.'

De wagen zag er afgeleefd uit. Op het dashboard lag flink wat stof en op de witleren bestuurderszetel zaten blauwe vegen jeans. Ze reden naar Het Pakhuis in Gent en aten op de gaanderij boven de bar.

'Je ziet er geweldig uit,' zei hij, vrijmoedig na een derde glas wijn.

Ze bloosde en boog het hoofd, stiekem blij dat de ingrepen van de voorbije week loonden. Zesendertig en het was geleden van haar studententijd dat ze complimentjes kreeg van een jongen, laat staan van een man, een razendknappe nog wel.

'Moest je niet werken vandaag?' vroeg ze.

'Ik ben mijn eigen baas, ik werk wanneer ik wil. Voor een mooie vrouw maak ik graag tijd.'

'Vleier.'

Na het eten kuierden ze door de Veldstraat, winkel in winkel uit. Het schemerde toen hij haar thuisbracht. Ze maakten een

afpraak voor de volgende week. Bij het afscheid kuste hij haar zedig op de wang.

De weken daarop verliepen volgens hetzelfde ritueel. Zij koos de bestemming, hij reed. Telkens een andere stad, een andere brasserie: Dock's Café in Antwerpen, La Quincaillerie in Brussel. In 't Zwart Huis in Brugge vroeg hij: 'Vanwaar jouw voorliefde voor dit soort antieke gelegenheden?'

'Ik ben zelf een antieken gelegenheid.'

Hij nam haar hand. 'Je moest je schamen. Je bent een knappe moderne vrouw.'

Ze glimlachte, beroerde de bleke drukplek rond zijn ringvinger.

Hij volgde haar blik. 'Vind je het erg?'

'Waarom zou ik?'

Toen hij haar laat in de namiddag naar huis bracht nodigde ze hem naar binnen. Hij was onder de indruk van het stijlvolle interieur, het antieke meubilair, de authentieke schilderijen. 'Wat een prachtige villa.'

'Hij dateert uit 1850 en is gebouwd op de fundamenten van een renaissancekasteel.'

Ze troonde hem mee naar boven. Ze vlijden zich op het krakende bed en kusten. Zwijgend ontkleedde hij haar, hoffelijk, behoedzaam alsof ze een kristallen popje was dat bij de minste aanraking in duizend stukjes kon breken. Zijn mond verkende elke centimeter van haar blanke huid. Ze slaakte kreetjes bij het beroeren van de intieme plekjes die jaren onberoerd waren gebleven. Waanzinnig van ongeduld gaf ze zich over en genoot van zijn hartstocht als een dorstige hinde van een klaterende bergbeek.

Later zaten ze rechtop in bed. Ze stak een Lucky Strike op.

'Je rookt?'

Ze tilde het laken op en bekeek haar naakte lichaam. ‘Nee hoor.’

Hij lachte.

Ze trok het laken tot onder haar kin. ‘Soms. Eigenlijk mag het niet. Ik heb Alpha-1-antitrypsinedeficiëntie.’

Hij keek alsof ze sprak in Vedisch Sanskriet.

‘AAT. Een longziekte.’

‘Een rokerslong.’

‘Aangeboren.’

Hij gaf haar een zoen.

‘Is er een probleem?’

‘Natuurlijk niet.’

Ze liep Amanda tegen het lijf in de supermarkt.

‘Sigi, wat zie jij er goed uit.’ galmde het door de rayon met ingeblikte groenten. ‘Laat me raden. Je hebt een vent.’

Sigi knikte. Amanda omhelsde haar waarop ze moest hoesten.

‘Oei, sorry, wat ben ik toch een idioot. Vertel op. Wie is het?’

‘De man die foutgeparkeerd stond aan de tearoom.’

Amanda’s gezicht betrok. ‘Die mongool met de Audi?’

‘Het is geen mongool en hij heet Laurens.’ Sigi vertrok met het winkelwagentje.

‘Sigi, wacht, zo bedoelde ik het niet. Wat doet hij voor de kost?’

‘Geldzaken.’

‘Mmm... sla je meteen een vette vis aan de haak.’

‘Laurens is een gedistingeerde man met een degelijke job.’

‘Wacht, wacht, wanneer spreken we nog eens af?’

‘Ik bel je volgende week.’

Ze belde niet.

Laurens bleef soms overnachten. Dan parkeerde hij de wagen achter de villa, onzichtbaar vanop straat.

‘Wat zegt je vrouw als je ’s nachts wegblijft?’ vroeg ze.

‘Niets. Ik zit in het buitenland.’

’s Morgens bleef hij ontbijten, nam een douche en vertrok. Zij bleef achter, bedwelmd door wellust.

Ze ontving een brief van notaris Fournier met een boel vragen waar ze geen antwoord op wist. Of het niet beter was om alle fondsen en beleggingen te centraliseren, en wat ze zinnens was met het appartement in Knokke dat al twee jaar leeg stond. Ze toonde de brief aan Laurens. ‘Typisch een notaris,’ zei hij, ‘alles verzamelen bij één bank houdt risico’s in. Je kan beter je fondsen spreiden.’

‘Ik ken daar niets van.’

‘Zo moeilijk is het niet.’

‘Ik heb een karrevracht paperassen waar ik me geen blijf mee weet.’

‘Zal ik ze bekijken?’

Ze liep naar boven en kwam terug met twee schoendozen vol aktes, attesten, uittreksels, boetes, brieven.

Hij bekeek haar met een gekweld gezicht. ‘Sigi, meen je dat nu.’

‘Ik zei toch dat ik er geen verstand van heb. En zin om me erin te verdiepen heb ik niet. Moeder zorgde voor alles.’

De volgende dagen, elke keer als hij bleef slapen, ploeterde hij zich door de papierberg.

‘Lukt het?’ vroeg ze.

‘Besef je wel hoe rijk je bent?’

‘Is het zo erg?’

Na een week had hij een plan klaar. ‘Je moet je geld spreiden, een deel in veilig kapitaal, een deel in risicobeleggingen.’

Ze keek wantrouwig.

‘*Venture capital*, durfkapitaal. Investeren in startende bedrijven en na enkele jaren de winsten opstrijken.’

‘Ik heb daar geen verstand van, Laurens.’

‘Hoeft ook niet. Ik doe het wel.’

Ze dacht na en schudde haar hoofd. ‘Laat maar. Ik ben al blij dat alles terug op orde is.’

Hij keek beteuterd. ‘Jij je zin. Ik zou je toch aanraden om meer te doen met je geld.’

Ze verzamelde de mappen waarin alle documenten netjes zaten geklasseerd en verdween ermee naar boven. Terug beneden vroeg ze of hij mee wilde naar Knokke om het leegstaande appartement te bekijken. Hij zei dat hij de eerste weken geen tijd had.

‘Moet ik het verkopen?’ vroeg ze toen ze een maand later door het appartement kuierden.

‘Wat ben je ermee als je het niet verhuurt?’

‘Wil jij de verkoop organiseren?’

‘Voor jou doe ik alles, Sigi.’

Tijdens de terugreis vroeg hij: ‘Heb je nog nagedacht over mijn voorstel om je geld te beleggen?’

‘Nee.’

‘Geld moet opbrengen, Sigi. Anders kan je het net zo goed in een kous onder je matras stoppen.’

‘Ik heb meer dan genoeg.’

‘Ja, maar het vermindert in waarde als je er niets mee doet.’

‘Zo’n vaart zal het niet lopen.’

‘Denk ook eens aan onze economie.’

‘Laurens, onze economie interesseert me geen bal.’

‘Laat het aan mij over, ik ben expert in dat soort zaken.’

Zo bleef hij argumenteren, alsof zijn toekomst in haar handen lag. Zijn getergde blik deed haar overstag gaan. Ze wilde hem niet verliezen. Niet om wat geld waar ze meer dan genoeg van had.

‘Oké dan,’ zei ze, ‘ik bezorg je thuis alle gegevens.’

Hij greep haar hand en gaf er een kus op.

Wekenlang was hij bezig met reorganiseren. Regelmatig moest ze formulieren ondertekenen. Ze deed het graag, blij om van alle rompslomp te zijn verlost.

‘Je bent een gelukzak,’ zei Amanda, ‘wanneer stel je me voor?’

‘Hij komt me straks ophalen, kan je meteen kennis maken.’

‘Spannend.’

Hij stopte vlak voor de tearoom, in een zwarte Audi A8. Hij stapte uit en gaf Sigi een zoen. ‘Kom hier knappe jongen,’ kirde Amanda en ze sleurde hem tegen haar volumineuze boezem. Ze drukte een kledderige zoen op zijn wang, knipoogde naar Sigi en vertrok.

Sigi stapte in. ‘Nieuw?’

‘Ja, de oude viel voortdurend in panne.’

Ze feliciteerde hem. Hij demonstreerde alle veiligheids- en comfortsnuftjes, als een jongetje met speelgoed van Sinterklaas. Daarna vertrokken ze richting Brussel.

’s Avonds bleef hij talmen bij het hek. Hij zou haar de eerstkomende weken niet zien. Hij had veel werk en de kinderen hadden binnenkort vakantie. Ze knikte en vluchtte naar binnen.

Het was een hel. Ze verlangde naar hem als een woestijn naar een druppel water. Ze belde verschillende keren maar haar oproepen bleven onbeantwoord. Ze vreesde hem nooit meer terug te zien.

Net toen ze de moed had opgegeven belde hij om haar uit te nodigen voor een etentje. Ze kocht een compleet nieuwe outfit en een exclusief parfum.

Hij zag er goddelijk uit, gebronsd als een Griekse reder, de heldere ogen nog mooier dan voorheen.

Ze tikte op zijn schouder. ‘Armani?’

‘Gucci.’

Alles wat hij vertelde vond ze magisch. Zo ook dat hij met het hele gezin naar de Bahama’s was geweest.

‘Blijf je vannacht?’ fluisterde ze.

‘Even maar, ik heb veel werk in te halen.’

Hij bleef. Even maar. Ze was al lang geen kristallen popje meer. Teleurgesteld bleef ze achter.

‘Sieglinde de Caigny?’

‘Daar spreekt u mee.’

‘Bernard Dubroux, bank BNP. Ik wil u dringend spreken mevrouw.’

‘Waarover?’

‘Wanneer past het, mevrouw?’

Ontstemd over de barse ondertoon sprak ze een tijdstip af.

Het bezoek aan de bank was een marteling. De directeur sprak weezinwekkende woorden, toonde afgrijselijke cijfers en verbijsterende saldo’s. Een groot deel van haar geld was verdampt, door dubieuze investeringen en kwestieuze transferts naar belastingparadijzen. De lippen van de man bewogen in slow motion en de woorden klonken als onderwatergeruis. Ontredderd verliet ze de bank. Ze liet het bad vollopen en lag er uren in te weken, hopen erin op te lossen. Het verdwenen geld was niet eens het ergste.

Ze reed naar Knokke en trof een bejaard koppeltje in het appartement. De oudjes waren in de wolken over de aankoop en boden haar koffie en cupcakes aan. Een droom was in vervulling gegaan, zeiden ze, met een lach tot achter hun gerimpelde oren.

De hele rit naar huis klonken Amanda's verwijtende woorden door haar gekwetste brein: je bent te braaf, je moet opkomen voor jezelf. Ze was opgekomen voor zichzelf, ze was in een droom beland die haar nieuw leven had ingeblazen, die haar een nieuw mens had gemaakt. Een bittere illusie, zo bleek.

Dagenlang overleefde ze in bed, op koffie en Lucky Strikes. Ze at en sliep nauwelijks. Was geld zo belangrijk? Geluk vond je toch niet op een bankrekening? Vanwaar die vertwijfeling dan? Ze werd gek van alle tegenstrijdige gevoelens. De zeldzame keren dat ze door het huis doolde stond ze minutenlang voor de spiegel, zich afvragend wat ze was geworden: een naïeve zonderling, een solitaire zielenpoot, een hardvochtige wraakengel? Stilaan ontsproot uit de krochten van haar gekwetste ziel een plan.

Ze contacteerde een Poolse bouwaannemer en liet enkele discrete aanpassingen doen onder de woning.

Ze zei dat ze een wagen te koop had.

'Ik vriend die auto koop,' antwoordde de Pool.

'In orde. Ik bel wanneer je de rest moet afwerken.'

Ze gaf de man een riant voorschot.

Ze stuurde naar Laurens: 'Fantastisch nieuws! Wanneer kom je langs?'

Direct bleipte het antwoord: 'Volgende week vrijdag?'

'Prima, elf uur.'

Daarna belde ze naar een traiteur gespecialiseerd in luxebanketten.

Ze draaide het grote hek open en vroeg hem om door te rijden naar achteren, zoals weleer, toen hij nog bleef overnachten. Ze liet hem binnen.

‘Wat zie je er betoverend uit,’ zei hij.

‘Vleier.’ Het zwarte vintage-chic jurkje had een flink gat gemaakt in haar maandbudget en de gothic oogschaduw kreeg ze pas goed na een uur. Haar kapsel glansde als de veren van een jonge raaf. Ze droeg een overvloed aan juwelen. Vol bewondering nam hij de gouden broche tussen de vingers.

‘Van moeder,’ zei ze.

Er was gedekt voor twee, met zilveren bestek, kristallen wijnglazen, porseleinen borden, tafellinnen in kobaltblauw en agaat grijs, twee bronzen kandelaars met lilakleurige kaarsen, een majesteitelijk bloemstuk met varens, rozen en ridderspoor. Ze stak de kaarsen aan.

‘Waaraan heb ik dit verdiend?’

Ze schonk hem een betoverende glimlach. ‘Ik zei toch dat ik een verrassing had.’

‘Wat houdt die in?’

‘Niet zo haastig, knappe jongen, we hebben alle tijd.’

Het Roemeense dienstertje dat was meegeleverd met het banket bracht het voorgerecht met langoustine en schaaldierenboter. Tijdens het diner merkte Sigi hoe hij zich vergaapte aan het meisje dat, heen en weer dravend in een wit bloesje, minirok en zwarte netkousen, beslist een schoonheid was.

‘Ik heb eindelijk de strijd aangeboden met het vocht in huis,’ zei ze. ‘Ik liet verbeteringswerken uitvoeren onder het souterrain. Ik ben daarbij op iets interessant gestuit.’

‘Je maakt me nieuwsgierig.’

‘Een verborgen ruimte. De aannemer vond ze per toeval. Ik vroeg hem om een doorgang te maken. Ik deed wat

opzoekingswerk in het Rijksarchief en ontdekte dat het vermoedelijk gaat het om een voorraadkamer van de hertogen van het kasteel waarover ik je vertelde. Mogelijk liggen er voorwerpen van grote waarde.’

Hij was een en al oor.

‘Ik wil zo snel mogelijk de ruimte verkennen en alles weghalen, voor de archeologen van de intercommunale er lucht van krijgen.

‘Wanneer wilde je dat doen?’

Ze haalde de schouders op.

‘Ik wil gerust helpen.’

‘Je doet al zoveel.’

‘Sigi, het interesseert me. Echt.’

Ze veinsde na te denken over zijn aanbod en besloot: ‘Je zou het inderdaad kunnen taxeren en te gelde maken.’

‘Wanneer beginnen we eraan?’

‘Geduld, Laurens.’

‘Waarom wachten?’

‘Stel dat we iets waardevols vinden. Wat doe ik ermee?’

‘Verkopen.’

‘Aan wie?’

‘Ik heb connecties in rijke milieus. Dat weet je toch.’

Ze nipte van haar wijn.

‘Komaan Sigi, je maakt me nerveus.’

‘Nu ja, nu je toch hier bent ...’

Hij nam haar handen in de zijne. ‘Ik kan niet wachten.’

‘Oké dan, straks kunnen we een kijkje nemen.’

Na de gebraden kalfsfilet met *foie gras* en het dessert met vers fruit stuurde ze het dienstertje naar huis met een royale fooi.

‘Ik ben zo moe, Sigi,’ zei hij toen ze terug binnenkwam. Even kreeg ze de aandrang om op zijn schoot te springen, hem te omhelzen, te strelen, te kussen, alles te vergeten ...

‘Kom. We gaan op ontdekkingsstocht, voor je in slaap valt,’ zei ze, tevreden dat de wijn en de Stilnox hun werk deden.

Gewapend met ledlampen daalden ze af naar het souterrain, en van daar nog twee trappen dieper naar de onderliggende kasteelgewelven. Hij rustte uit op haar schouder. ‘Ik ben duizelig van de wijn,’ grinnikte hij.

‘We zijn er bijna.’

Ze hielden halt aan het einde van een lage gang. In een gat in de bodem blonk een heldere poel water.

‘Een waterput?’ brabbelde hij.

‘Een bron met het helderste drinkwater uit de streek.’

Hij gleed met de rug tegen de muur op de grond en mompelde: ‘Dr... drinkwater? En die ... sch... sch... schatten ... waarover je ... spr... sprak?’ Hij sloot de ogen en viel in slaap.

Ze sneed de kleren van zijn lichaam, verwijderde zijn uurwerk en ringen en gaf hem een laatste zoen. Ze stropste een touw rond zijn nek en knoopte het andere uiteinde rond een massief blok arduin op de rand van de put. Ze ging op haar rug liggen, duwde met beide voeten het blok over de rand en hielp hem er achteraan. Het water siste en kolkte als een geiser. Haar hart kreunde, haar longen verschroelden. Ze wachtte, buiten adem, tot het helemaal stil werd. Een laatste luchtbel plopte open aan het oppervlak. Ze tuurde in de diepte. Inktzwarte duisternis. De kleren en sieraden propte ze in een gat in de wand en schoof er een sluitsteen voor. Ze slikte een tabletje Medrol, stommelde doodmoe naar boven en belde de Pool.

‘Alles potdicht, mevrouw,’ zei de Pool, ‘jij geen last meer van water in kelder.’

Ze vroeg wat er met de wagen zou gebeuren. ‘Tomorrow in Turkie,’ zei de man. Ze rekende af.

Tegen elven ging ze naar bed. Ze sloot de ogen, omarmde de waterkruik en droomde van haar mooie man in de heldere bron in haar ondergrondse kasteel.

Nevelkinderen

Dichte nevel sloop als een gifwolk tussen de naakte eiken langs weerszijden van de Kerklaan. Er waren geluiden. Het gedempte knakken van een twijg, het klepperen van een bosduif in de kruin van een eeuwenoude eik, geritsel van grote-mensenvoeten in een zee van murmelende herfstbladeren. Ergens kraste een uil. Een schimmige schaduw verscheen en verdween tussen de bomen, een plagerig hersenspinsel dat geintjes uithaalde met haar verbeelding.

Ze bleef staan en luisterde.

Rillingen krieuwelden over haar rug.

Ze liep verder. Terugkeren was geen optie. Kille dropjes water siepelden van de kale takken op haar hoofd, in haar nek. Ze huiverde. Ze kon zichzelf voor het hoofd slaan omdat ze vergat haar jas aan te trekken.

Een wagen reed stapvoets voorbij, de raampjes open ondanks de kilte. De bestuurder grijnsde en trok een scheve knipoog. Ze stak een middenvinger op. De man reed verder, tot hij werd opgeslokt door de mist.

‘Mag ik u vergezellen jongedame?’

Ze schrok van de stem die van nergens kwam. Een man weekte zich los uit een boom. Een man zo lang en zo mager dat hij zelf een boom leek, met takkige armen die nutteloos neerhingen, alsof ze waren geknakt na een storm.

‘Wie bent u?’ vroeg ze.

‘Arthmaël is de naam. Vrienden noemen mij Art.’

‘Waarom volg je mij?’

‘Ik dacht dat jij mij volgde, moppie.’

De man die door zijn vrienden Art werd genoemd had een warme stem. Zijn gelaat was bleek, alsof het was ingesmeerd met krijt. Zijn karmozijnrode lippen leken op die van een pierrot, en zijn ogen hadden de kleur van helder ijswater. Alles aan hem was lang en smal, alsof iemand elk uiteinde had beetgepakt en uitgerekt, van de hakige neus, de puntige kin, de spitse oren, de piekige voeten, de prikkige benen, de knokige armen tot de knobbelige vingers die leken op de tenen van haar kip Tokkie.

Zijn smalle hoofd ging schuil onder een brede saturno en zijn iele lijf zat gehuld in een slobberig zwart kostuum onder een cape met zijden biezen. Hij droeg een keurig wit hemd en een vlinderstrikje in dezelfde tint als zijn lippen. Zijn voeten zaten in schoenen met tippen van glimmend onyx.

Ze keek de man Art in de doorschijnende ogen en vond hem erg voorkomend, heel anders dan de vrienden van papa uit de staalfabriek, die te veel dronken en grof waren en gore grappen vertelden en haar gemeen op de bips sloegen of knepen op plaatsen waar ze het liever niet had. ‘Ik zag je nooit eerder in ons dorp.’

‘Kan best.’

‘Op reis?’

‘Zoiets.’

‘Een toerist?’

‘Een ... hemeltoerist zeg maar.’

‘Wat is een hemeltoe ... Kut! Een engel?’

‘Yep.’

Ze bestudeerde zijn postuur en zei schamper: ‘Een engel zonder vleugels? Je liegt. Je bent een vampier. Toon me je tanden.’

De man ontblootte zijn tanden en jawel, ook die waren lang, als van een paard, niet van een vampier.

‘Ik ben geen vampier en engelen hebben geen vleugels, stop dat maar in je ravenzwarte koppie.’

‘Iedereen weet dat engelen vleugels hebben.’

‘Ze hebben jullie larie verkocht. De idioot die ons ooit heeft opgezadeld met die belachelijke vlerken moest zich doodschamen.’

‘Hebben duivels dan ook geen bokkenpoten?’

‘Duiavels hebben geen bokkenpoten.’

‘Horens?’

‘Nope.’

‘Val nu dood. Wat maken ze ons allemaal wijs.’

‘Waarheen gaat de wandeling?’

‘Naar nergens.’

‘Waar ligt nergens?’

Ze rolde met de ogen, bekeek de man die beweerde een engel te zijn en vroeg: ‘Ben je een debiele engel ofzo?’

‘Ben je altijd zo grof, moppie?’

‘Noem me geen moppie, ik heet Amy.’

‘Wel Amy, wat doe je zo laat op straat?’

‘Ik ben het thuis afgebold en keer nooit meer terug. Mijn achterlijke ouders maken voortdurend ruzie en kleine broer ligt dag en nacht te krijsen. Dan tieren ze tegen mij: “kan je geen vijf minuten stil zijn?” en dan roep ik: “*fuck you!*” en dan zegt mama dat ik “fuchsia” moet zeggen en krijg ik slaag van papa.’

‘Fuchsia’s zijn mooi.’

‘Hoe belachelijk is dat?’

De lange man Art lachte. ‘Oké, van mij mag je *fuck you* zeggen.’

‘Mag ik ook *shit* zeggen?’

‘Ga nou niet je hele vloekboek afratelen. Je mag alles zeggen zolang je niemand kwetst.’

‘Rare engel. Zeker dat je geen duivel bent?’

‘Absoluut zeker.’

‘Je ziet er nochtans een beetje duivelachtig uit.’

‘Bedankt voor het compliment. Ik ben geen duivel.’

Amy trok voor alle zekerheid de cape omhoog op zoek naar een puntstaart. Die was er niet.

De wagen met de gemeen grijnzende man kwam nu uit de andere richting. Hij vertraagde en gaf meteen weer gas.

‘Waarom weent kleine broer?’

‘Hij heeft honger. Mama haar borsten zijn leeg en hij wil geen fles. Ik keek maandenlang uit naar dat rolmopsje in haar buik, maar nu wil ik dat hij terug kruipt van waar hij komt. We doen al weken geen oog dicht. Ik ben hem kotsbeu.’

‘Dat zijn harde woorden, Amy.’

Ze keek in de man zijn doorschijnende ogen en had meteen spijt van haar woorden. ‘Je hebt gelijk, dat was smerig. Kleine broer kan er niets aan doen.’

Ze ontwaarde de muur van het kerkhof en besepte dat ze een heel eind van huis was. De man opende een zwart hek met witte punten dat kermde als een zieltogende golem.

Hij stak een hand uit. ‘Ga je mee?’

Ze twijfelde en bedacht dat hij misschien toch een vampier was op zoek naar een kist om de nacht in door te brengen, of zo’n necrofiele griezels die bij dode mensen kroop om walgelijke dingen te doen. ‘Hier liggen dooien.’

‘Klopt. Daarom heet het kerkhof. Bang?’

Ze trok de schouders op.

‘Ik dacht dat je een stoere chick was, en nu blijkt je een trutje.’

‘Opzij.’ Ze gaf hem een duw en ging naar binnen.

Hij lachte en stak beide handen in de brede mouwen van het zwarte kostuum. Amy bekeek hem hooghartig. ‘Volgens mij ben je een abdijpater, of gewoon de nieuwe pastoor.’

‘Ach Amy, wat ben je een ongelovige thomas.’

‘Wat voor een engel ben je trouwens? Een kerstengel, aartsengel, doopengel, bescherm...’

‘Gewoon een engel.’

Amy schopte tegen een kei. ‘Ontmoet ik een engel en dan heeft hij niet eens een deftige job.’

De man slenterde tussen de graven.

Amy volgde op afstand. ‘Wat doen we hier?’

‘Naar grafstenen kijken.’

‘Heb je niets beters te doen? Het is hier donkerder dan in de kont van mijn kip en de mist is dichter dan havermoutpap. Ik zie nauwelijks de tippen van mijn tenen.’

‘Wat zijn mensen toch hopeloze creaturen.’ De engel ademde diep in en uit zijn heldere ogen scheen opeens een licht als uit de koplampen van papa’s auto.

‘Hé, hoe doe je dat?’

‘Wij engelen hebben nu eenmaal gaven, weet je.’

‘Gave truc zeg.’

Hij liet zijn licht schijnen over de grafstenen. Amy las de namen van de afgestorvenen. Theophiel Vanmoerkercke 1913-1986, Odilon Put 1903-1972, Philomène Uyttendaele 1898-1998. ‘Shit, die was honderd jaar.’

Naarmate ze vorderden prijkten op de graftombes jeugdiger namen en kleuriger foto’s en kropen de jaartallen griezelig

dichterbij. Jarno, wittekop: 2002-2014, Liam, brillemans: 2004-2017, Fien, blonde krullenbol: 2011-2018.

‘Ik vraag me af wat hen overkwam.’

‘Liam reed met zijn fiets van een klif in zee.’

‘Hoe weet je ...? Juist, je bent een engel. Fien?’

‘Verdronken in het Gardameer.’

‘Arme schat. Jarno?’

‘Jarno ... is ... te gruwelijk voor jouw jeugdige oortjes.’

‘Komaan, vertel op.’

‘Twee oudere jongens lokten hem mee naar een bos waar ze ...’

‘Oké laat maar, dat kan nooit goed aflopen.’

Amy bleef staan bij het graf van Emma, een meisje met ravenzwart haar, felle staalblauwe ogen en wangen vol sproeten: 2009-2022. ‘Even oud als ik.’

‘Wil je haar ontmoeten?’

Ze keek verwonderd. ‘Ze is toch dood?’

Hij grijnsde zijn lange tanden bloot.

‘Je lacht me uit.’

‘Kom mee.’

Hij liep naar een uithoek van de dodenstad, de cape warrelend rond zijn magere lijf. Amy moest zich reppen om hem bij te benen. Hij bleef staan voor een stompe achthoekige toren met blinde Moorse bogen en geometrische motieven. Een trapje met vier treden leidde omhoog naar de enige boog waar een deur in zat. Amy kon zich niet herinneren dit bouwwerk ooit eerder te hebben gezien tijdens de bezoeken op Allerheiligen aan het graf van oma.

De engel beklom het trapje en morrelde aan de verweerde deur. ‘Wanneer gaat dit ding eindelijk eens open zonder problemen,’ gromde hij.

‘Je moet echt de onhandigste engel zijn van het heelal. Geen wonder dat je geen job hebt. Achteruit, trek je magere krent in. Waar is de sleutel?’

‘Juist. De sleutel.’ Hij friemelde met de bultige vingers in de cape en haalde er een zilveren sleutel uit.

‘Krijg nou wat. Daarmee open je zelfs de hellepoort.’ Ze greep de sleutel die wel een halve kilo woog en hield hem voor het slot. Hij schoot vanzelf in het sleutelgat en draaide driemaal naar links en zevenmaal naar rechts. Een harde metalige klik weerklonk en de logge deur knarste open. Een warme bries wervelde door haar verkleumde lijf. Ze stapte verbaasd naar binnen. De engel volgde.

Aan weerskanten van een gang met witte schimmelige muren flakkerden fakkels zoals in oude middeleeuwse kastelen. Het rook er naar kaneel en vers brood. Op de grond lag een barbiepop, wat verder een schommelpaard, een driewieler, een Matchbox, nog een barbiepop, Ken, Elza van Frozen, een Olaf knuffel, een teddybeer met één oog, een telraam.

Amy hoorde stemmen die klonken als het gejoel tijdens de speeltijd op school, van tientallen, misschien wel honderden kinderen. De gang werd breder en ging over in een neerwaartse trap. Ze daalden af en betraden een ruimte met kleurrijke gaanderijen versierd met arabesken die een magisch licht verspreidden in kleuren waar Amy niet eens de naam van kende. In de vloer en het plafond blonken oogverblindende tegels met piepkleine mozaïekjes, vol taferelen van kinderen en dieren, bloemen en planten.

Helemaal aan het einde zat een open arcade met zeven bogen. Honderden kinderen groot en klein renden door elkaar en speelden tikkertje, één-twee-drie piano of dikke Bertha. Sommigen huppelden in springtouwen of hinkelden tegen houten blokjes. Anderen zaten in kleine cirkels op de grond en gooiden

metalige klompjes omhoog die ze oppikten in hun vuist. Nog weer anderen boemelden met ouderwetse rolschaatsen, gevlamde skateboards en blitse skeelers de ruimte rond.

De kinderen stopten met spelen, alsof ze gehoorzaamden aan een onhoorbaar bevel. Het werd muisstil. Tot de daverende lach van Arthmaël de stilte verbrak. De engel zijn mond scheurde angstaanjagend ver open en zijn armen klaptten omhoog als de wieken van een molen. Wat volgde was een explosie van gejuich. De kinderen vlogen met trosjes rond zijn smalle benen en trokken hem aan handen en armen naar het einde van de wonderlijke speelplaats zodat het leek alsof hij verzwolg in een golvende zee van kwinkelerende kinderhoofdjes.

‘Kom mee,’ riep hij naar Amy, met die idiote grijns die zijn gezicht in tweeën spleet. Amy rende erachteraan, onder een van de zeven bogen door naar een weidse tuin met klaterende fonteinen en een kristalhelder meer waarin gouden vissen zwommen. Verderop een park vol bomen met blauwe bladeren en bloemen wier namen veel te exotisch waren om uit te spreken.

Ze herkende Liam met de dikke hoornen bril, rond sjezend op een gele sportfiets, Fien met de blonde pijpenkrullen, plietsepletsend in het water van het meer. In de verte de sneeuw witte Jarno, het terrein overschauwend tussen twee waterspuwende duivels.

Iemand trok aan haar mouw. Amy keek om, pal in de blauwe ogen en het bleke sproetjesgezicht van Emma met het ravenzwarte haar.

Amy greep haar hand. ‘Ik dacht dat je dood was.’

‘Laat je niets wijsmaken.’

‘Waar zijn we?’

‘In het *Nevelhoff*, met dubbele f.’

Amy had nog nooit gehoord van het *Nevelhoff* met dubbele f.

‘Wie zijn al die kinderen?’

‘Nevelkinderen, en Arthmaël is onze professor. Hij wordt al een dagje ouder en is soms een beetje stuntelig.’

‘Tegen wie zeg je het.’

‘Verder is het een bovenste beste kerel.’

‘Ik dacht dat hij een vampier was.’

Emma schaterde het uit. ‘Arme Arthmaël, een vampier. Zijn puntoortjes zullen gejeukt hebben.’

‘Dit is de leukste speeltuin die ik ooit heb gezien. Veel leuker dan bij mij op school, waar de kinderen mij verwijten van “zwarte heks”, en roepen: “heb je in een koeienvlaai geblazen?”’

‘Hier wordt niemand verweten.’

‘Wat doen jullie?’

‘Spelen. Tot we worden gevonden.’

‘Gevonden?’

‘Zo lang we niet zijn gevonden, blijven we in het *Nevelhoff*.’

‘Ik zag je grafsteen.’

‘Ja, maar mijn graf is zo leeg als een bloempot.’

‘Ik begrijp het niet.’

‘Ik liep op een avond weg van huis. Een man sleurde me mee in zijn wagen. Hij begroef me op een plaats waar nooit iemand kwam en waar na hem nooit iemand komen zal.’

Amy omhelsde Emma. ‘Arme schat.’

‘Wees niet bedroefd. We hebben het hier best leuk onder elkaar.’

Ergens klonk een schel geluid. In de verte zag Amy de lange man Art met de armen omhoog staan wenken. Daarna draaide hij zich om en alle kinderen volgden.

‘We moeten gaan,’ zei Emma, ‘de nevel trekt weg.’

‘Mag ik hier blijven? Het is hier megatof.’

‘Nee. Je moet terug. Je hebt geluk dat je op Arthmaël botste in plaats van op die griezel die ik tegenkwam. Kom mee.’

Emma nam Amy’s hand en samen renden ze achter de andere kinderen onder de arcade met de zeven bogen naar de betoverende binnenspeelplaats, de trap omhoog, door de gang met fakkels waar het nog altijd rook naar kaneel en vers brood, door de logge deur van de achthoekige toren naar buiten. Weer blies door Amy’s lichaam dat zwoele briesje vol hemels genot.

De kinderen en hun stemmen vervaagden in de verte. Emma zei: ‘Ga naar huis, haast je.’ Ze loste Amy’s hand en verdween zonder omkijken. Amy tuurde omhoog en zag door de flarden mist enkele sterren en het flauwe schijnsel van de volle maan.

‘Vond je het leuk?’ vroeg de lange man.

Ze keek achterom, de toren was verdwenen. ‘Ja. Wanneer zie ik je terug?’

‘Nooit meer.’

‘Je bent een lieve engel, ook al ben je de grootste kluns die ik ken.’

Hij gaf haar een knuffel. ‘Uit jouw mond is dat zowaar een compliment, Amy.’

Hij wuifde een laatste maal. De wapperende cape en de absurde Saturnus-hoed losten op in de laatste slierten nevel.

Amy rilde. Het moest al laat zijn. Ze zocht vergeefs naar de graven van de kinderen. De oudjes lagen er nog. Eindelijk vond ze de uitgang. Ze sloot het krijsende hek en holde door de Kerklaan naar huis. In het Oosten werd het al licht. Ze sloop geruisloos via de achterkant van de werkmanswoning naar binnen.

Het was rustig in huis.

Veel te rustig.

Ze opende de deur naar de woonkamer.

Haar adem stokte, haar hart sloeg over.

Daar lagen ze: papa, mama, kleine broer. De ogen van papa half geloken, de ogen van mama stijf dicht, kleine broer tussen hen in als een gedeukt zakje zand.

Allemaal steendood.

Ze naderde tot vlak voor het bolle-wangetjesgezicht van kleine broer, die net op dat moment de oogjes opende, een boertje liet en de oogjes terug sloot. Amy schrok zich wezenloos, mama kreunde en papa schokte alsof hij een stroomstoot kreeg. Een zurig slootje schuim droop uit kleine broer zijn rozige mondje.

Op de salontafel stond een kromme babyfles.

Leeg.

Amy haalde opgelucht adem.

Ze ging naar haar kamer en sloot zachtjes de deur. Ze trok haar klamme kleren uit, deed haar pyjama aan en kroop onder de lakens die geurden naar jasmijn. Ze glimlachte en sliep in. Haar laatste gedachten waren bij Arthmaël, de onhandige engel, en de verdwenen kinderen die zich nevelkinderen noemden.

De Koeienmeid

Woord vooraf

Vrouwen in middeleeuwse abdijen leken soms veeleer bij de veestapel te horen dan bij het abdiypersoneel. Toch speelden ze een belangrijke rol in de voedselvoorziening, een grote uitdaging voor middeleeuwers. Ondanks hun ondergeschikte rol wisten ze menig gezagsdrager te misleiden door hun sluwheid en charmes. Bij opzoekingswerk in het museum van de Archeologische Abdijsite van Enname botste ik op onderstaande tekst in de regulen (kloosterregels) van de Sint-Salvatorabdij, geschreven door abt De Loose in 1667:

De coeijmaerte moet sijn eene eerlijcke verouderde vrouw niet getrauw't maer getrauw, en al waere sijn lelijck en quaet, en oock niet liefdesot en can maer goet sijn, midts dat sijn wel net sijn in haer werck van melck en boter. (1)

Dit werd de inspiratie voor het verhaal *De Koeienmeid*.

Abt Gerard in het verhaal is gebaseerd op abt Gerard van Strijpen die in 1283 abt werd.

(1) Bron: De Monnik-Manager – Abt De Loose in zijn abdij t'Ename – Guido Tack, Anton Ervynck, Gunther Van Bost.

‘Zeker dat ze dood is?’ vroeg Roelof.

‘Zekerder dan de zon die elke dag opkomt in het oosten,’ zei Hob, de stalknecht.

De mannen haastten zich over het abdijterrein naar de boerderij. Gertruut lag op haar rug tussen de varkensstal en de mesthoop, een wanstaltige klomp vlees van meer dan honderd kilo, het kolossale hoofd verdraaid in een onwerkelijke hoek, ogen en mond opengesperd, buik opgezwollen, knieën opgetrokken, voeten breed op de grond alsof ze op het punt stond een kalf te werpen. Zwermen vlesvliegen teisterden haar kadaver, in en uit haar mond, neus en oren, haar ogen een glinsterende poel van blauwgroene vliegenlijven. Het gezoem was oorverdovend. De stank om te snijden.

‘Er kruipt iets uit haar neus,’ zei Hob, een hand voor de mond. Hij week achteruit alsof hij de puntige staart van satan uit Gertruuts neus zag kronkelen.

Roelof boog zich voorover en wuifde de vliegen van Gertruuts gezicht. ‘Larven. Hoe lang ligt ze hier al?’

‘Ik vond haar deze morgen. Eergisteren was ze nog springlevend.’

‘Vreselijk om zo aan je einde te komen.’

‘De koebeesten zijn er erg aan toe, heer, ze liggen allemaal neer in de oostelijke weide, de melk barst uit hun uiers.’

Roelof hoorde vaag het klaaglijk geloei van de koeien in de verte.

‘Haal Jacoba, ze moet onmiddellijk beginnen met melken.’

‘Jacoba heeft alleen verstand van schapen, heer, ze is bang van koeien.’

‘Roep iedereen die kan helpen. Abt Gerard springt uit zijn pij als de beesten ziek worden.’

‘Ja heer.’

‘Gooi er een zeil overheen. Het was een smerig loeder, maar in de dood verdient ze haar waardigheid als iedereen. En duw die benen tegen de grond.’

‘Ja heer, ik doe het nodige,’ zei Hob vol weerzin.

Roelof begaf zich naar de verblijven van abt Gerard. Hij trof hem in de pandgang. ‘De koeienmeid is dood.’

De abdiervoogd keek geërgerd. ‘Hoe kan dat?’

‘Geen idee. Het moet gisteren zijn gebeurd.’

‘Waarom wordt dit nu pas opgemerkt?’

‘Iedereen was bang van haar. De koeienweide en de stallen werden gemeden als de pest. Vorige week nog gooide ze haar melkstoel in het gezicht van de koetsier omdat hij haar had verzocht de vlaaien op te ruimen die haar beesten achterlieten op het pad naar het koetshuis. Het scheelde een haar of de man was een oog kwijt.’

Abt Gerard keek ontdaan. ‘Het is een groot verlies. Ze verzorgde de koeien als geen ander. Haar boter is de beste die je kan vinden in de wijde omgeving.’

‘Een dievegge was het, ze at meer boter dan eender wie op de abdij.’

Gerard keek verbolgen. ‘Waarom hoor ik dat nu pas?’

‘Omdat je nooit een kwaad woord over haar wilde horen.’

De abt wendde zich af en wandelde verder. ‘Hoe is ze gestorven? Op natuurlijke wijze hoop ik?’

‘Ik denk het.’

‘Stuur de chirurgijn erop af. Hij moet het lijk onderzoeken. Ik wil geen moordenaars binnen de abdijmuren.’

‘Doe ik.’

‘Hoe is het met de koeien?’

‘Ze moeten dringend worden gemolken. Hob en Jacoba zijn ermee bezig.’

Abt Gerard bleef staan. ‘Jacoba is schapenhoedster, ze heeft geen verstand van koeien. Ga onmiddellijk op zoek naar een nieuwe meid.’

‘Je wilt toch niet opnieuw zo’n harpij als Gertruut?’

‘Je kent de regels over werkvrouwen binnen de abdijmuren. Ze zijn vastgelegd in de gewoonteboeken. Beter een lelijke ouwe tang die elke man afschrikt dan een losbandige lichtekooi die iedereen het hoofd op hol brengt.’

‘Ik vind het onzin.’

‘Schone vrouwen zijn een gesel des duivels en de grootste bedreiging voor het devote leven in onze gemeenschap. De Sint-Salvatorabdij zou binnen de kortste keren ontaarden in een poel van verderf.’

‘Monniken hebben daar toch geen last van.’

‘Je moest eens weten.’

De hofmeester was niet erg ingenomen met de lelijke-wijvenregel. Hij vond dat mooie vrouwen evenzeer de kans moesten krijgen op werk in de abdij. De benedictijner monniken hadden de gelofte van kuisheid afgelegd en die gold ook voor mooie vrouwen. Hij had een hekel aan de eindeloze bemoeienissen van de abt. De discussies met hem werden met de dag erger. Sinds zijn verkiezing probeerde abt Gerard overal de touwtjes in handen te krijgen. Het neerhofpersoneel was de verantwoordelijkheid van de hofmeester en dat moest zo blijven, vond Roelof.

De chirurgijn hurkte naast Gertruut en inspecteerde het lijk. ‘Wie heeft haar gevonden?’

‘Hob.’

‘Wanneer?’

‘Deze morgen.’

De chirurgijn wuifde de vliegen weg. ‘Ik zie niets verdacht. De achterkant.’

Roelof draaide het lijk om. Een walgelijke wolk gas pufte uit Gertruuts mond.

De chirurgijn betastte haar hoofd en rug. ‘Ook hier geen sporen van geweld. Breng haar naar de kelder onder de ziekenzaal, voor ze openbarst in deze hitte. Ten laatste morgen moet ze worden begraven.’

Roelof gaf enkele stalknechten de nodige opdrachten en maande Hob een trekpaard in te spannen. Korte tijd later verliet hij met paard en kar de abdij en volgde het jaagpad langs de Schelde. Een kilometer verderop koos hij het kerkpad richting Sint-Laurentiuskerk. Bij het tweede langhuis hield hij halt en sprong van de bok.

De boer en zijn vrouw, bezig met het laden van hooi op een kruiwagen, bekeken hem nieuwsgierig.

‘Is Pieternelle in de buurt?’

De boer maakte een hoofdbeweging naar het huis.

Roelof gooide met enige moeite de logge deur open. Binnenin was het donker. Links, achter een houten afscheiding, ontwaarde hij de stallen van de koeien en de varkens. De stank van de beesten en de verstikkende rook van de stookruimte in het woongedeelte, deden hem naar adem happen. Toen zijn ogen aan het duister gewend waren, liep hij naar de stookplaats. Een jonge vrouw roerde in een waterige brij. Tegen de zijwand zaten vijf groezelige kinderen op kisten, met opgetrokken knieën, hongerig te wachten op hun enige maaltijd van de dag.

‘Meekomen,’ zei Roelof.

‘Ik ben bezig met de maaltijd, heer.’

‘Laat het over aan die zwarte daar.’ Hij knikte naar de grootste van de vijf kinderen die er allemaal even zwart uitzagen.

Pieternele stond op en gooide een lok vettig blond haar uit haar ogen. Ze had donkere vegen over haar wangen en het zweet liep in beekjes langs haar slapen. Onder het vuil en de smoezelige kleren wist Roelof een knap gezicht en weelderige rondingen.

De boer kwam naar binnen. ‘Wat is hier aan de hand?’

‘De koeienmeid van de abdij is dood. We hebben dringend een nieuwe nodig. Pieternele kent de stiel.’

‘Abt Gerard gaat nooit akkoord.’

‘Laat dat maar aan mij over.’

Na enig twijfelen zei de boer tegen zijn dochter: ‘Ga mee, doe je werk en blijf weg van het mannenvolk, en zeker van de paters.’

Pieternele veegde haar handen af en volgde de hofmeester naar buiten. Ze kroop op de kar en ze vertrokken.

In de abdij genoten de monniken inmiddels van de middagrust. Roelof liep met Pieternele naar de weide waar Hob en Jacoba bezig waren de eerste nood van de koeien te lenigen. Enkele liepen te grazen, andere lagen jammerlijk te loeien. Pieternele begon snel en vakkundig te melken, de ene koe na de andere. Met krachtige handbewegingen perste ze de melk uit de spenen terwijl Hob en Jacoba met de volle emmers naar de boerderij draafden en de lege terugbrachten.

Roelof keek tevreden toe.

‘Wat een wijf,’ zei Hob, ‘waar heb je die gevonden?’

Roelof zweeg en keek vol bewondering naar Pieternele.

‘Weet ze iets van voedergewoonten, van boter maken?’

‘Reken maar.’

Jacobica kwam hijgend naar Roelof. ‘Mag ik terug naar mijn schapen, heer?’

‘Ga maar. Hob kan het nu wel alleen aan.’

‘Moet je die prammen zien.’

Roelof keek om. Twee monniken, prior Winant en broeder Symon, waren geluidloos genaderd, duidelijk in vervoering voor Pieternelles op en neer zwoegende boezem.

‘Jullie komen te laat voor de nonen,’ zei de hofmeester.

‘Laat ons nog enkele stonden genieten van deze miraculeuze schepping Gods, heer Roelof,’ zei broeder Symon. ‘Haar verblijf in de abdij zal helaas van korte duur zijn.’

‘Dat zien we nog wel.’

Prior Winant keek geïnteresseerd. ‘Horen we daar enig verzet tegen abt Gerard zijn lelijke-wijvenregel?’

‘Voor mij telt alleen haar bekwaamheid.’

‘En of u gelijk hebt, heer hofmeester. Wanneer vakkundigheid gepaard gaat met zulke goddelijke perfecties, zulke volmaakte proporties, zouden we de Heer vertoornen, ja zelfs beledigen door haar weg te sturen.’

Roelof bestudeerde de gluiperige prior Winant. Bij de verkiezing tot abt had de prior het onderspit moeten delven voor Gerard, en het was algemeen bekend dat hij elke kans te baat zou nemen om de abt een hak te zetten. Roelof zag een kans om Winant voor zijn kar te spannen. ‘Wanneer is het volgend kapittel?’

‘Overmorgen na de priemen.’

‘Dan weet je wat je te doen staat.’

‘Je kunt op ons rekenen,’ zei Winant. Na een laatste waarderende blik op Pieternelles rondingen haastte hij zich met broeder Symon terug naar de priorij.

De hofmeester keek hen tevreden na. Prior Winant en dispensier Symon konden heel wat gewicht in de schaal leggen als het erop aan kwam de abt tot andere inzichten te brengen.

Roelof bracht verslag uit bij abt Gerard. ‘De koeien zijn gered.’

‘Wie is die Pieternelle?’

‘De oudste dochter van boer Gram uit Ename.’

‘Ik wil haar morgen zien melken. Daarna wil ik haar ondervragen over haar kennis van het karnen, het verpakken van de boter, het voederen en verzorgen van de beesten.’

Prior Winant en broeder Symon verkondigden intussen in alle discretie het heuglijke nieuws over de aanstaande nieuwe koeienmeid. ’s Anderendaags, tussen de priemen en de tertsen, begaven twaalf van de dertien monniken zich in stoet naar de boerderij, samen met een bonte schare abdijpersoneel bestaande uit hovenier, molenaar, bakker, slager, smid, koetsier, brouwer, bottelier, huisarbeiders, bosarbeiders en stalknechten. Abt Gerard, duidelijk in zijn nopjes om in het openbaar zijn kennis en kunde te demonstreren, liep plechtstatig op kop. Hij zag de ruime belangstelling wellicht als een bewijs dat zijn strenge beleid vruchten afwierp.

Pieternelle was al bezig met melken toen de menigte naderde. Al gauw ontstond een geanimeerd geroezemoes onder de omstaanders.

‘Wat een wijf ...’

‘Jezus Christus.’

‘... die melkbussen ...’

‘Geloofd zij de Heer.’

‘... en die kont ...’

‘Moeder Maria Gods.’

Gerard draaide zich om, stak beide handen in de lucht en verzocht om stilte. Aandachtig volgde de menigte de kundige bewegingen van Pieternelle, hoe haar krachtige handen het witte goud met stevige stralen de emmer in spoten, haar voeten breed

in het gras, de kuiten gespannen, het pronte achterwerk gedrapeerd over de driepotige melkstoel die de koetsier bijna een oog had gekost. Zo vulde ze de ene emmer na de andere, onvermoeibaar de koeien verlossend van hun druipende uiers. Na het melken gaf ze elke koe een vriendelijke plets tegen de billen, waarna de beesten opgewekt de weide op draafden. Zijzelf strekte tussendoor de onderarmen tegen krampen, waarbij (o Heilige Drievuldigheid in de hemel) haar borsten maar niet uit dat groezelige decolleté wilden wippen. De verzamelde confraters slaakten bij het zien van deze wonderlijke op en neer deinende scheppingen Gods, deze overvloed aan paradijselijke heerlijkheden, een diepe zucht van wellustige adoratie. Hoe zouden ze in de nachtelijke uren nog nagenieten van dit verrukkelijke visioen, en bidden tot God en zijn engelen om niet in bekoring te komen om de hand aan zichzelf te slaan, wat bij de meesten schandelijk zou mislukken.

Toen ze aan de laatste koe begon, aarzelde Pieternelle. Ze betastte langdurig de uier en de spenen.

Abt Gerard verloor zijn geduld. ‘Wat doet ze?’

Roelof ging naar Pieternelle en kwam even later terug.

‘Ze heeft uierontsteking.’

‘Wie? De meid?’ riep een van de monniken, waarna de hele schare toeschouwers in lachen uitbarstte.

De abt keerde zich woedend om tot het weer stil werd. ‘Breng haar bij mij.’

Roelof wenkte Pieternelle. Met gebogen hoofd schuifelde ze naderbij.

‘Waarom stop je?’ vroeg de abt.

‘De koe heeft uierontsteking, eerwaarde.’

‘Hoe weet je dat?’

‘De spenen zijn gezwollen, voelen heet, zijn rood. Ze heeft pijn.’

‘Wat ga je eraan doen?’

Pieternelle friemelde nerveus aan haar voddige jurk. ‘Zalf van pepermunt en knoflook op smeren, eerwaarde.’

‘Wat weet je over de productie van boter?’

‘Heel wat, eerwaarde. De melk moet zo snel mogelijk naar een koele kelder worden gebracht om af te romen. Hoe koeler hoe beter. Na het verzuren en karnen wordt de boter verdeeld en ingepakt. Herfstboter brengt meer op dan meiboter. Eerwaarde.’

De monniken en werklieden aanhoorden Pieternelles woorden als waren het dropjes bloemenhoning. Abt Gerard daarentegen trok zijn neus op en bekeek Pieternelle als was ze een mestkever die nodig moest worden platgetrapt. ‘Wat weet je van de voedergewoonten van de beesten?’

‘De dieren moeten steeds op hetzelfde tijdstip worden gevoederd, eerwaarde, net genoeg, anders worden ze ziek en is het voer verspild.’

Gerard wuifde met zijn hand ten teken dat ze mocht gaan. Hij richtte zich tot Roelof. ‘Ze komt er niet in.’

‘Waarom niet?’

‘Ze kent er niets van.’

‘Ze weet verdomme meer dan Gertruut.’

‘Ik blijf bij mijn standpunt. Zoek een ander. En stop met vloeken.’

Prior Winant en broeder Symon traden naar voor uit de menigte.

‘Met alle respect, vader Gerard, die meid lijkt de stiel toch behoorlijk in de ... vingers te hebben,’ betoogde Winant.

‘Dat vind ik ook,’ beaamde broeder Symon, bijgestaan door de anderen.

‘Durven jullie mijn oordeel in twijfel te trekken?’

‘Geenszins vader, maar dergelijke belangrijke aangelegenheid over de toekomst van onze boterhandel moet op zijn minst besproken worden in het kapittel.’

Een instemmend gemompel steeg op onder de monniken.

‘Het zal niets veranderen aan mijn beslissing,’ riep Gerard, en hij beende kwaad terug naar zijn vertrekken.

De volgende morgen ontspan zich tijdens de kapittelvergadering een levendige discussie waarbij alle monniken – behalve broeder Wolfert die op sterven lag in de ziekenzaal – de kundigheid prezen van de kandidaat-koeienmeid.

‘We moeten de kwaliteit van onze boter hooghouden,’ riep prior Winant vol geestdrift, ‘anders gaat de verkoop achteruit en zal de abdij van Elsegem onze klanten afpakken.’

‘Nog nooit zagen we iemand zo snel koeien melken,’ trad broeder Symon hem bij. ‘In Elsegem hebben ze een melker in dienst, maar Pieternelle doet het vele malen sneller dan hij.’

‘Ze weet alles over de verzorging van de koebeesten. Ze zag direct de uierontsteking en wist hoe ze moest behandeld worden.’

‘Ook van voederen heeft ze verstand. Op de boerderij van haar vader is nog nooit een koe gestorven door ziekte.’

Zo droeg elke monnik zijn steentje bij in het bewieroken van de deskundigheid van Pieternelle, terwijl de anatomische volmaaktheden waarmee deze wonderlijke vrouw door de Heer was uitgerust, handig werden doodgezwegen.

Uiteindelijk bezweek abt Gerard onder de druk en de lelijke-wijvenregel werd geschrapt uit de gewoonteboeken. Pieternelle mocht blijven.

Die nacht sloop hofmeester Roelof naar de koeienstal. Hij opende de deur en glipte naar binnen. Pieternelle lag stilletjes in het stro onder een deken. Toen ze hem zag, trok ze de deken weg en liet hem genieten van haar naakte heiligdommen. Hij deed zijn kleren uit, besteeg haar en fluisterde in haar oor: 'Ik zei toch dat het zou lukken.'

'O, heer hofmeester, ik heb geen moment getwijfeld.'
